

XXX
Disputatio Feudalis, 1620

21
2a
28

De
**TRIPLICI DOME-
STICITATIS, SUBIECTI-
ONIS, ET VASALLAGH FIDELI-
TATE, EJUSDEMQUE JURAMENTO,**

Quam,
Sub felici

ALMÆ TRIADOS
auspicio,

Magnifici atq; nobilissimi JCorum Collegii, in per-
illustri Wittebergensi Academia, consensu
accedente,

P R Æ S I D E

Viro Clarissimo atque Consultissimo

Dn. GOTTFRIDO Reuter Bitterf.

Sax. U. J. D. Juridicæ ibidem Facultatis Assessore,
Affine & Fautore suo atatem honorando.

Publicè pro ingenij viribus
rebuur

GOTTFRIDUS ERHARDI

Cosviga-Anhaltinus.

Ad diem 1. Septembr. hor. post 6. matut. in Auroater. o JCorum.

WITTEBERGÆ,

Typis vidua JOHANNIS MATTHÆI,

Anno M. DC. XX.

ILLUSTRISSIMO CELSISSIMO -
2^{VE} PRINCIPI AC DOMINO,
Domino.

RUDOLPHO,
Principi Anhaltino, Comi-
ti Ascaniæ, Domino Servestæ ac
Bernburgi &c.

Domino suo clementissimo,.

Æviternum humilime subjectionis monumentum,.
Studiorum, Academicorum testimonium,

Dic. confec. manc.
Suamq. salutem etiam
atq. etiam commendat

Gottfridus Erhardi Cosvii.
gã - Anhaltinus A. & R..

In nomine Domini nostri
JESU CHRISTI

Ad omnia consilia, omnesq; actus semper re-
cte progredimur. l. 2. in princ. C. d. off.
prof. prat. Afr.

PROOEMIUM.

um fides sive fidelitas sit de feo-
di substantiâ. Vult d. feud. lib.
1. c. 6. n. 8. Bocer. tract. d. subst.
feud. c. 1. n. 5. sive formâ specificâ
V. V. d. feud. c. 8. n. 19. & in fin.

adeò ut sine ea feudum subsistere nequeat c. un. in
fin. per qu. fiat inv. 3. F. 2: Opera pretium nos
facturos arbitramur, si disputatione istâ, de inve-
stitura, ejusq; renovatione ante habita, in hanc
ipsam quoq; materiam, aliquantò pressius inqui-
ramus.

THESIS I.

TRiplex verò à FF. communiter statuitur Fidelitas,
totidemq; ejusdem juramenta. Una ut plurimum
familiaritatis, sive officij, & secundum Nobiliss. JC. Dn.
Andr. Knich. d. sublim. & reg. terr. jur. c. 3. n. 240. Matth.
Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 2. c. 7. n. 240. conditionis: Alte-

A 2

ia sub-

ra subjectionis; Et tertia Feudalitia *Bocer. d. tr. d. subst. feud. c. 1. n. 11.* sive Vasallagij, & Clientelaris vocatur *tex. expressus in c. un. qual. jur. deb. vas. fid. §. F. 2. §. ibi. ff. comm. Jacobin. d. S. Georg. in cynos. jur. feud. verb. qui quidem investit. n. 1. §. legq. Schneid. in epit. feud. p. 5. c. 1. num. 63. Vultej. d. c. 6. num. 7.* De quibus impræsentiarum pro ratione instituti, brevibus ordine aliquid dicendum.

II.

Prima fidelitatis species est, quam Domestici h. e. Familiares principum, & consiliarij atq; ministri, ratione & intuitu solius officij sive ministerij, licet nulla à Dominis feuda recognoscant, neq; ulla bona allodialia sub iisdem possideant, præstare & jurare coguntur, quales sunt Cancellarij, Consiliarij, Dapiferi, alijq; de familia; unde & Domesticitatis sive Familiaritatis jurementum, vulgo *Nachts oder Dienstpflicht* vocatur *Iac. d. S. Georg. d. loc. n. 3. Schneid. d. loc. n. 63. Vult. d. c. 6. n. 6. Rosentb. in syn. feud. c. 6. concl. 85. n. 11. lit. N.*

III.

Ubi statim in quæstionem venit: Anne Officialis, qui per aliquot annos publico præfuit officio, & adhuc præest, si propter adversam valetudinem, putà furorē sive dementiam, vel aliam fonticam causam, officium administrare impediatur, nihilominus salarium integri istius anni, quo in hoc malum inciderit, petere possit? Affirm: opinionem, tanquam juris rationi magis consentaneam, sequimur *arg. l. 1. §. Divus. 13. ff. d. var. §. extraord. cognit. l. qui operas. 38. ff. locat. l. 4. ff. d. off. abess. l. pen. §. ult. C. d. cond. ob caus. l. 15. §. 1. C. d. ad voc. div. judic.* cum hoc casu similis habeatur, ac si
sanus

sanus permanisset arg. l. 4. C. d. dom. & protect. l. 4. §. 5. vers. sed et si quibusdam. ff. d. statu lib.

IV.

Sed an prædictas ob causas in totum ab officio quis sit removendus, quæritur? Neg: arridet sententia per text. in l. iudex datus. 46. ff. d. judic. l. 8. §. 1. ff. d. iur. & cur. dat. abb. l. qui surere. 20. ff. d. stat. hom.

V.

Ulterius hic inquirere lubet, An istius anni, quo post laborem susceptum ante completum annum decessit officialis, cui annua salaria constituta fuerunt, integrum salarium ad heredes vel successores transmittatur? Id quod affirmandum censemus per l. si quis in sacris. 11. in fin. C. d. prox. sac. scri. l. matriculam. 3. C. d. agentib. in reb. l. 1. C. d. primipil. Geil. lib. 1. obs. 44. num. 12. Myrsing. 3. observ. 8. Hackelm. disput. pand. 4. §. 10. lit. C. & D. vid. Rauchb. libr. 1. qq. jur. civ. & Saxon. q. 25.

VI.

Quid? si vassallus, qui Domino ratione feudi vel subjectionis, præstitit iuramentum fidelitatis clientelaris, postea verò recipiatur à Domino in familiarem & domesticum, an iuramentum assecurationis, quod officij est, præstare teneatur? Licet uno eodemq; iuramento utrumq; expediri posse videatur, arg. d. c. un. qual. iur. deb. vas. §. F. 2. l. accipientis. 15. ff. d. aut. iur. ratio tamen & usus suadet, ut, nisi fortè ei remittatur, etiam hoc iuramentum separatim præstetur Jac. d. S. Georg. d. loc. n. 6. Schneid. d. p. §. c. 1. num. 66. Vult. lib. 1. c. 6. n. 7. Id quod utilitate sua non caret, ut eleganter deducit Frid. Fur. in ide. consil. cap. 4. p. 116.

VII.

Atq; hoc domesticitatis juramentum justissima de causa receptum & introductum est, ad evitandam scilicet suspicionem, fraudem & machinationem contra Dominum *Gl. & Dd. in d. c. un. qual. jur. deb. vas. §. F. 2. cum juxta Gl. in l. 1. in pr. verb. domesticis. ff. ad SC. Syllan. pessimus nocendi artifex sic improbus domesticus, nullaq; pestis ad nocendum vel magis presentanea, vel efficacior, quam familiaris & domesticus inimicus Gl. in c. si inimicus. dist. 93. sac. l. data jam pridem. 27. C. d. donat. Alvarot. & Schenck Bar. in d. c. un. qual. jur. deb. vas. num. 4. Matth. Steph. d. juris d. libr. 2. p. 1. c. 7. num. 241.*

IIX.

Hinc & hoc domesticitatis juramentum ab omnibus omnino personis, quæ sunt in officio & familia principum, tam extra, quam in domo & aula eorundem commorantibus, & quidem statim ab initio, & quamprimum inter familiares recipiuntur, jure exigere potest *Vult. d. feud. lib. 1. c. 6. n. 6. Steph. d. juris d. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 240.*

IX.

Ubi in quaestionem venit: An privatorum quoq; famuli & ministri, ad fidelitatis hujus sive domesticitatis juramentum præstandum æquè cogi possint? Et cum hi Dominis suis æquè fideles esse debeant, & occasione familiaritatis non minus dominis suis nocere possint, cum *Matth. Steph. d. c. 7. n. 240. Schenck. d. loc. n. 5. Rosenth. d. c. 6. concl. 85. lit. N. in fin. affirm. sententiam sequimur.*

X.

Excipiuntur tamen aliqui, in quos fraudis nulla cadit

cadit suspicio, quiq; suâ sponte commodum promo-
vere, vitamq; & honorem dominorum ultrò defen-
dere præsumuntur *arg. l. 6. §. 2. de jur. patron. Everb. in
loc. cessat. rat. 80. Schneid. d. p. 5, n. 64.*

XI.

Sic filius patri, cum pater & filius una eademq;
intelligentur persona, & vice versa, pater filio, quem
diligit plus ac semetipsum, jurare excipitur *c. contra-
dicimus. §. hac auctoritate. cau. 35. q. 3. l. fin. C. d. impub.
& al. subst. §. fin. Instit. d. nox. act. §. si quis. 4. vers. ei
verò. Inst. d. in util. stipul. l. 8. §. fin. ff. quod met. cau. Al-
van. in d. c. un. qual. jur. deb. Schneid. d. p. 5, n. 64. Ro-
sentb. d. concl. 85, lit. N.*

XII.

Sic & uxor marito, quæ socia rei humanæ atq; di-
vina domus, ut loquitur Imp. Gordianus *in l. 4. C. d.
crim. expil. her. suscipitur, jurare non tenetur Schneid.
d. loc. n. 64. Intrigliol. quest. feud. 56. n. 207. & seq. Rosentb.
d. loc. cum & aliàs una caro reputentur c. Martinus 4.
de cognat. spirit.*

XIII.

Quod si verò suspicionis periculum in prædictas
personas cadere animadvertatur, æquè atq; alij iura-
bunt *Jacobin. d. S. Georg. & Schneid. dd. loc. Mozz. tract.
d. subst. feud. n. 11.*

XIV.

Sed quid de Clericis statuendum; An & illi, pu-
ta concionatores aulici, hoc juramentum præstare te-
neantur? Eadem immunitate, quatenus solis sacris ob-
eundis præsent, eos gaudere, Cc. existimant *per c. ni-
mis. 30. c. petitio. 31. X. de jurej.* Et tamen nihilominus
æquè

æquè atq; alii, ad observantiam eorum, quæ in juramento domesticitatis continentur, obstrictos esse, merito asseritur, *Intrighol. d. quæst. 56. n. 218. arg. conslit. d. pac. Const. S. Vassalli, ibi, sitales persona.*

XV.

Cùm itaq; hoc fidelitatis juramentum ratione domesticitatis seu familiæ, ut dominus eò securior esse possit, adinventum & introductum sit, haud perperam quaritur, Num & Agnatus Domini, si in domo ejus, tanquam futurus successor, commoretur, nec tamen officium aliquod sustineat, aut alia bona sub ejusdem jurisdictione, sita habeat, rectè ad hujusmodi juramenti præstationem cogi possit? Idque ut affirmemus, ratio suadet *arg. l. 1. § 2. C. ubi pupil. educ. deb. jun. Et a l. pronuntiatio. 195. §. 2. vers. communi. ff. d. V. S. Schenck B. & alij ad d. c. un. qual. jur. deb. vas. fid. §. F. 2. Jac. d. S. Georg. d. loc. n. §. in fin. Rosenth. d. c. 6. concl. 85. n. 13. lit. P. Atq; hæc de juramento Domesticitatis sive officii.*

XVI.

Altera Fidelitatis species dicitur Subjectionis, a liàs pragmaticis *Homagium c. veritatis. 14. ext. d. jurej. vel etiam antiquis Hominum, aut secundum Fr. Carnotens, Hominatium, Setfer. d. Jur am. lib. 2. c. 2. n. 5 Bocer. d. invest. feud. c. 4. n. 5. vulgo die Huldigung oder Erb- und Landeshuldigungspflicht/ dicitur, CL. 7C. Dn. Andr. Knich. d. sublim. & reg. terr. jur. c. 3. n. 240. & in comment. ad jus Sax. verb. Ducum Saxon. c. 5. f. 168. & d. vestit. pact. c. 5. n. 71. Mateb. Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 209. Rosenth. d. c. 6. concl. 85. n. 4. Borch. d. feud. c. 2. n. 16. Vult. lib. 1. d. feud. c. 6. n. 6. Schneid. in epit. feud. p. 5. c. 1. n. 67. & seqq.*

XVII. Atq;

XVII.

Atq; hanc fidelitatem subditi magistratui suo jurant & promittunt, se ratione subjectionis fore fideles & obediētes Domino sive magistratui suo, getrew vnd gehorsamb zu seyn wie ehrliehen vnd auffrichtigen Unterthanen gezeimbt vnd gebühret. *Rosentb. d. c. 6. concl. 85. n. 7. in fin. Geil. d. arrest. c. 7. n. 10. & seqq.*

XVIII.

Id quod justissimā & æquissimā de causā introductum est, ne subditi seditione vel conspiratione, aliisve improbis machinationibus publicam turbent quietem, neve Domini conditionem reddant deteriorem *Schenck Baro. ad d. c. un. qual. jur. deb. vas. fid. 5. F. 2. n. 8.*

XIX.

Atq; hoc juramentum subditi magistratui suo, tam mediato sive superiori, quam immediato sive inferiori, ratione & in ruiū universalis territorii & subjectionis *d. c. un. qual. jur. deb. 5. F. 2. Ruding. de feud. lib. 1. c. 14. n. 1.* quæ non ex bonis, sed ex sola habitatione & domicilio æstimatur, *Geil. d. pignor. c. 15. n. 7.* in teseram veræ subjectionis, & singularis præminentiae symbolum & insigne, rectè jurant. *CL. Dn. And. Knich. d. c. 3. n. 245. Marth. Steph. d. juris d. lib. 2. p. 1. c. 7. num. 209. & seqq.*

XX.

Hinc si quis bona in principis alicujus territorio possideat, ipsemet verò in eodem territorio domicilium suum non habeat, an ad præstationem hujus juramenti cogi possit, quaritur? Idq; negandum censemus cum *Vult. d. n. 5. Schneid. d. p. 5. nu. 68. in fin.* qui hanc sententiam communem, & consuetudine approbatam

B

probatam

probatam asserit; quemadmodum & *Iac. d. S. G. in verb.*
qui quidem investiti, n. 9. se consulente ita iudicatum fu-
isse refert, Rosenb. c. 6. concl. 85. n. 8. Coler. d. process. ex-
ec. p. 2. c. 1. n. 37. & seqq.

XXI.

Quod si tamen quis iure & commodis civium u-
nâ fruatur, Bürger würde / braven vnd bürgerliche Nah-
rung triebe / majoremq; partem bonorum ibi habeat,
aut usu sive consuetudinē ita receptum inveniatur,
tum æquē ad præstandum hoc juramentum cogi pos-
se, statuunt interpretes *arg. l. 2. C. ubi senat. vel clariss.*
Schenck. ad d. c. un. qual. jur. deb. vas. nu. 7. vid. Zanger.
d. except. p. 2. cap. 1. à num. 25. cum seqq. & Coler. al-
leg. loc.

XXII.

Placet hic illustrem & intricatam istam quoque
annectere quæstionem: An scilicet Imp. sive Princeps
bona subditis invitis, absq; iusta causa, ex plenitudine,
ut ajunt, potestatis, auferre, aliisq; in feudum concede-
re possit? Qui principem ex plenitudine potestatis id
facere posse negant, per gulam mentiri, asserit *Angel.*
Perus. l. itē s. verberatum. 15. ff. d. R. V. Sed Angelum ibi
loqui non ut Angelum, sed ut hominem mendacem,
respondet *Crav. cons. 241. n. 20. referente Joan. Zabel.*
in insit. feud. exerc. 3. §. 6. lit. A. circ. fin. Quib. nostrum
quoq; addere calculum non erubescimus propter tex.
3. Reg. 21. & 4. Reg. 9. Ezech. 46. vers. 18. c. un. in pr. 7. F. 1. c.
un. in pr. d. feud. sin. culp. non am. 21. & c. un. §. sancimus. quo
temp. mil. 22. eod. l. incivile. 12. C. d. R. V. l. 3. C. de re-
scind. vend. l. digna vox. 4. C. d. LL. l. 7. C. d. prec.
Imp. offer. Geil. lib. 2. obs. 56. num. 8. & seq. c. ult. cau.
2. q. 1.

XXIII.

Excipitur tamen hic casus utilitatis & necessitatis publica c. imperialem in pr. d. probib. feud. al. per Frid. 55. F. 2. l. utilitas. 3. C. d. primpit. l. 51 §. fin. vers. multa. ff. ad L. Aquil. quo casu nihilominus precium refundi debet. l. 13. §. 1. ff. comm. pr. ed. l. 2. C. pro quib. caus. serb. pro prem. Zabel. d. loc. Niel. disp. feud. 2. 4. 3. lit. D. Bocer. d. invest. c. 3. n. 75.

XXIV.

At vero hoc subjectionis iuramentum ab omnibus omnino personis, quæ jurisdictioni magistratus subsunt, adeoq; & Clericis, licet Pontifices ab hoc iuramento per c. nimis. 30. & seq. eos immunes esse voluerint, ab anno ætatis XIII. const. Frid. d. pat. ten. in princ. 53. F. 2. & const. d. pac. Constant. §. banc igitur. vers. in Christi nomine. Roman. 13. in pr. & quidem in persona propria, ita ut procurator sive mandatarius non admittatur, præstari debet CL. JC. Dn. Andr. Knich. d. subl. & reg. terr. jur. c. 3. n. 247. Zas. d. feud. p. 7. n. 21. Bl. in l. 1. §. ne autem. C. d. caduc. toll. Geil. d. arr. c. 7. n. 11. & seq. Vult. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 32. nisi fortè Dominus consensit, vel consuetudo regionum aliud exigat Rosentb. c. 6. concl. 37. lit. E.

XXV.

Et pertinet magis ad jurisdictionem civilem, quam ad merum & mixtum imperium: Unde & si in eodem pago, vico aut urbe, alter merum & mixtum imperium die Ober- und Halsgerichte, alter vero jurisdictionem civilem die Unter- und Erbgerichte haberet: hoc subjectionis iuramentum ei, ad quem jurisdictionis civilis spectat, præstandum Rosentb. in syn. feud. d. c. 6. voncl. 85. n. 10.

X XVI.

Formulam juramenti tam subjectionis quam domesticitatis Feudista *in d. c. un. qual. jur. deb. vaf. fid. 5. F. 2. in fin. & exemplum juramenti subjectionis ex Otto. Frunsag. in libr. de Friderico c. 19. refert Franc. Hottom. in d. c. un. qual. jur. deb.* Hodie subditi magistratui suo in hanc circiter formulam jurare solent: **D**as sie ihrem Erb- vnd Landsfürsten / vnd dero Erben vnd Nachkommen / getrew / holdt vnd Gehorsams zu seyn / dero Schaden zu wenden vnd zu warnen / Nuzen / frommen vnd bestes zu werben / vnd zu fördern / vnd alles dasjenige zu thun / was getrewe Vnterthanen ihrem Erb- vnd Landesfürsten zu thun schuldig seyn / *Geil. d. arrest. imper. c. 7. n. 10. Rasentb. d. c. 6. concl. 85. n. 7. in fin.* Et tantum quoq; de juramento subjectionis.

X XVII.

Succedit tertia Fidelitatis species VASALLAGII sive CLIENTELARIS, Nostratibus die Lehnspflicht, *CL. Dn. Knich. d. tract. c. 3. n. 240. Schneid. in epit. feud. p. 5. n. 63. Vult. lib 1. c. 6. n. 7.* Unde etiam Vasalli nati excluduntur Fideles *tit. 1. §. 1. & tit. 4. §. 5. tit. 5. §. item si fidelis tit. 10. F. 1. Bocer. d. subst. feud. c. 1. n. 8.* Germanis Getrewe / unde & feudum semper sub conditione ista fidei concessum esse intelligitur, daß der Lehnman dem Lehnhern getrew vnd hold sey / *Vult. d. c. 6. nu. 8. Gothofr. Ant. disp. feud. 7. d. 1. lit. D. Joann. Zabel. exerc. feud. 7. d. 1. lit. B.*

X XVIII.

Quæ in se considerata nihil aliud est, quam juris vinculum, quo ratione feudi constituti, ultro citroq; Dominus vasallo patrocinii *c. 1. d. form. fidel. 6. F. 2. & iterum*

rūm vafallus Domino fervitij jure tenetur. c. 1. §. fin.
per. qu. fiat inv. 3. F. 2. c. 1. §. fin. in quib. cau. feud. am. 23.
F. eod. Gorböfr. Ant. diff. 7. §. 1. lit. C. §. 9. 2. lit. A. b. c.
§. 10.

XXIX.

Reſpectū verò ſolius vafalli, de quo nob. hic ſer-
mo, dicitur promiſſio fidei, quam vafallus Domino,
ratione feudi, ſive juris in re immobili conſtituti tit. 1.
in fin. §. lit. 23. in fin. F. 2. quod tenet & recognoſcit à
Domino, facit & præſtat Vult. d. c. 6. n. 7. Schneid. in epit.
feud. p. 5. c. 1. n. 63. Jac. d. S. G. verb. qui quidem inveſt. n.
1. Zabel. exerc. feud. 7. §. 2.

XXX.

Quæ fidelitas, tanquam ipſa eſſentia, & feudi for-
ma ſpecifica, nec directè, nec indirectè, ſalvo jure feu-
di, remitti poteſt. c. 1. §. fin. per qu. fiat inv. 3. c. 1. qual.
jur. deb. vas. fidel. cum 2. ſeqq. c. 1. §. 1. in fin. qu. fu. prim.
cau. benef. am. 24. c. 1. d. fidel. 76. F. 2. l. 27. §. 4. ff. d. pact.
Bocer. d. ſubſt. feud. c. 1. n. 13. §. d. qual. §. diff. feud. c. 1. n. 3.
Roſenb. in ſyn. feud. c. 2. concl. 66. n. 3. §. c. 10. concl. 34. n. 60.
Sonsbec. d. feud. p. 2. n. 34. Vult. d. c. 6. n. 10. §. c. 7. n. 55.
verſ. ex quibus.

XXXI.

Atq; hanc fidelitatem vafallus aliquando ſimpliciter,
& ſine juramento, aliquando verò, & plerumq; qui-
dem interveniente & mediante juramento, facit &
præſtat c. un. in fin. per qu. fiat inv. 3. F. 2. c. un. §. 1. qu. fu.
prim. cau. ben. am. 24. eod. Weſenb. d. feud. c. 8. n. 28. Unde &
non immeritò in juratam & non juratam diſpeſcitur
Schoner. lib. 1. diſp. feud. §. 6. 160. Bocer. d. inv. feud. c. 4. n. 11.

XXXII.

Utraq; tam jurata, quam injurata, Domini vitam,

B. 3

famam

famam & bona comprehendit atq; complectitur *c. un. qual. jur. deb. vas. fid. 5. F. 2. c. un. d. nov. form. fidel. 7. F. eod. Schoner. d. disp. 5. 8. 161.*

XXXIII.

Hujus posterioris fidelitatis vasallus, aliàs per *non-Sacramentum* dictus *c. un. in fin. qual. Dom. propr. feu. priv. 47. F. 2. Bocer. d. c. 4. n. 19.* nihilominus ad ipsam fidelitatem, & omnia, quæ fidelitatis juramento continentur, astringitur, non minus ac si solemniter eam jurasset *c. veritatis. in fin. X. d. jurejur. FF. in c. un. qu. su. prim. cau. ben. am. 24. F. 2. Zas. d. feud. p. 12. num. 34. Rosentb. c. 2. concl. 60. num. 2. & concl. 68. num. 2. Schrad. p. 2. cap. 4. num. 19. Intrigl. quest. feud. 42. num. 6.* Non tamen ejusmodi vasallus si forsan feloniam commiserit, ultra feudi privationem, etiam perjurij pœna, ut *Schoner. disp. 5. 8. 162.* frustra statuit, constringi poterit *per. tex. in c. clericus. pen. X. d. jurej. Schrad. p. 6. cap. 4. num. 14.*

XXXIV.

Sanè ut vasalli omninò omnes, absq; ullo discrimine, fidelitatem debent, ita & ejus confirmandæ & magis astringendæ causâ, ad juramenti præstationem regulariter tenentur, nisi fortè eis remittatur *c. i. in fin. per. qu. feat inv. 3. F. 2. c. 1. §. 1. in fin. qu. su. prim. cau. ben. am. 24. c. un. d. fidelit. 76. F. eod. aut contrarium consuetudine vel statutis receptum & introductum, deprehendatur arg. l. 32. & l. 33. ff. d. LL. Jul. Clar. §. feudum. q. 47. n. 9. Borcb. d. feud. c. 7. p. 2. n. 64. Arum. disp. feud. 6. 8. 14.*

XXXV.

Sed cum uterq; tam Dominus quam vasallus mutua obligatione sibi invicem astringantur *6. in fin. F. 2.* unde

Unde & ille huic conjux & amicus dicitur *in fin.*
princ. tit. d. not. feud. 58. F. 2. CL. Dn. Knich. d. vest. pact.
c. 5. n. 152 & tritum sit, Treuer Herr/ Treuer Knecht
hinc eleganter quaritur; Anne ut vasallus Domino,
ita & vicissim Dominus vasallo, ejusmodi fidelitatis ju-
rumentum prestare teneatur? Neg: sent: veritati pro-
prior putatur *arg. l. qui bon. fide. 13. S. 14. ff. d. damn. inf.*
Wesenb. d. feud. c. 8. n. 25. Jac. d. S. G. d. verb. qui quidem.
n. 16. Schrad. d. feud. p. 6. c. 7. n. 9. Et seq. Vult. lib. 1. d. feud.
c. 10. n. 37. SchneckB. ad. S. dominus. tit. 6. F. 2. n. 2. Zas. p.
7. n. 57. Schneid. d. feud. p. 5. c. 1. n. 135. Matth. Steph.
d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 256. Intrigl. d. feud. q. 62. per tot.
Goetsofr. Ant. d. disp. 7. d. 1. lit. D.

XXXVI.

Prestatur hoc juramentum ab omnibus vasallis,
sine discrimine tam sexus, sive sint masculi, sive femi-
nae *d. c. 1. in. fin. 3. c. un. 4. c. un. 5. F. 2. junct. l. 1. l. 105. in*
pr. ff. d. V. S. l. 7. S. 1. ff. d. jurisd. l. 62. in fin. ff. d. leg. 3. l.
26. in pr. ff. d. jurejur. l. 3. S. 1. ff. d. neg. gest. Schrad. d.
p. 6. c. 4. num. 8. quam aetatis d. l. 26. ff. d. jurej. modò
sint puberes, & annum aetatis *XIV.* compleverint. *c.*
imperialem. vers. praterea si quis insendatus. d. prob.
feud. al. per Frid. 55. F. 2. c. 1. S. si minori. Et S. si quis de-
cesserit. si d. feud. def. cont. str. 26. eod. Et utrobiz. SchneckB.
Goetsofr. Ant. disp. feud. 8. d. 5. lit. E. Jure Saxonico ist der
Rinder Jahrzahl dreyzehn Jahr vnnnd sechs Wochen von
ihrer gebührt/ *Lehnd. art. 26. in pr. Et Gl. in Weichb. ad*
art. 26. Schneid. d. p. 3. num. 103. Et p. 5. n. 29. Et ad. princ.
Inst. quib. mod. tut. fin. num. 4.

XXXVII.

Sedan minor aetas, consortem majorem excuset,
hic inquirere placet? Neg: arridet sententia *per l.*

in. C.

un. C. si in commun. ead. cau. ubi Gothofr. l. 3. §. 4. l. tutor.
47. §. 1. ff. d. minor. Hillig. ad Donell. lib. 21. comm. c. ut. lit.
2. Duar. ad. d. l. un. C. si in commun. nisi causa & res sit
individua, & minori aliter consuli nequeat, prater-
quam conservato etiam majoris jure Wesenb. in praef. ad
d. l. un. C. si in com. ead. cau.

XXXIX.

Etiam absq; discrimine tam dignitatis, atq; sic ni-
hil refert, si ve vasallus ipso Domino sit superior, ut puta
Imp. vel Rex c. un. Imper. feud. am. vel. al. pro se fidel. sac.
100. F. 2. Sonsbec. d. feud. p. 7. n. 1. Zas. p. 5. n. 73. Schrad.
d. p. 6. c. 4. n. 9. Niel. disp. feud. 2. d. 6. lit. G. quo casu
per substitutum fidelitatem jurat, & praestat arg. l. 16. l.
ad similitudinem 21. C. d. Episc. & cler. l. nullus. 60. C. d.
decur. si ve inferior d. c. un. Imper. feud. am. quam status
aut conditionis, si ve sint Clerici, si ve Laici c. nimis. 30.
c. petitio. 31. X. d. jure j. c. verum. X. d. for. compet.

XXXIX.

Tum etiam omnes absq; ullo numerorum discri-
mine, adeo ut nihil referat, si ve sit universitas, civitas,
collegium, aut quavis alia communio, & tum jura-
mentum hoc, per eum, per quem res aliàs agi & expe-
diri solent, puta per civitatis administratorem, syndi-
cum, speciale mandatum ad hoc habentem, praestare
tenentur c. un. §. sed utrum. in fin. 3. F. 2. arg. l. 97. ff. d.
cond. & dem. l. sed si hac. 10. §. qui manumittitur. ff. d. in
jus voc. l. in tantum. 6. §. 1. ff. d. R. D. Jac. d. S. G. d. verb.
qui quidem invest. n. 27. p. m. 367. Schneid. p. 5. n. 70. Vult.
d. lib. 1. c. 7. n. 35. Schrad. p. 6. c. 1. n. 2. & c. 4. n. 24. Schoner.
d. disput. 5. d. 169.

XL.

Sive etiam sint demortui vasalli plures coheredes,
feuda

feuda sibi delata possidentes, c. 1. in pr. qu. su. prim. cau.
ben. am. 24. F. 2. licet vasallus defunctus pro se & here-
dibus suis fidelitatem Domino suo juraret *Schrad. d. p. 6.*
c. 4. n. 6. *Vult. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 38. Schneid. d. p. 5. n. 71.*
Jac. d. S. G. d. verb. qui quid. in v. n. 36. Bocer. d. in v. feud. c.
4. n. 26. Rosentb. c. 6. concl. 35. n. 1. sive sint plures vasalli,
simultaneè investiti, spe tantùm feuda tenentes, welche
zugleich die gesamhte Handt an einem Lehn haben / ut Sa-
xo loquitur *const. El. Et. 45. S. die gesamhte Handt aber.*
5. p. 2. Lehn R. c. 5. § 6. Wesl. c. 8. d. feud. n. 22.

XLII.

Sed, an hi omnes & singuli, hoc fidelitatis jura-
mentum præstare debeant, frequens est & crebris Dd.
opinionib. ventilata quæstio? Ita existimamus, sive pro
diviso sive indiviso possideant, *per tex. in c. 1. S. 4. vers.*
omnes. si d. feud. def. cont. sit. int. dom. 26. F. 2. c. imperia-
lem. §. 1. vers. pr. sterez. d. prob. feud. al. per. Frid. 55. eod.
Nisi fortè in divisione feudum uni obvenerit, tunc e-
nim ille solus jurabit *d. vers. omnes.* aut cohæredes sive
fratres consortes *Rittersb. lib. 1. P. F. c. 9. q. 25. unum ex*
se, vel prorsus extraneum elegerint, vulgo einen Lehn-
träger, qui speciale mandatum ad hoc habens, commu-
ni omnium nomine juret, *FF. comm. in d. vers. omnes.*
Wesl. c. 8. n. 9. Schneid. p. 5. n. 12. Vult. c. 7. n. 93. Sonsbec. p. 11.
n. 14. Bocer. d. in v. c. 4. n. 16. Idq; Germaniæ consuetudi-
ne receptum testantur *Udalr. Zaf. p. 7. n. 11. Borch. d. feud.*
c. 7. p. 1. n. 34. Myns. cont. 5. obs. 9. n. ult.

XLIII.

Sed præstato ab omnibus atq; singulis Heredibus,
feudu in pro indiviso tenentibus, fidelitatis jura-
mento, An & quis post divisionem factam pro sua portione
fidelitatem denuò jurare teneatur? Negantium sen-

C

tenti-

tentiam tutiorem & veriore[m] arbitramur *Clar. in §. feudum. q. 49. n. 12.*

XLIII.

Quid? teneturne heres, sui coheredis portionem emens, pro eadem etiam fidelitatem facere? Idem statuimus in parte, quoad partem *Zaf. d. p. 7. n. 1. Jac. d. S. G. verb. §. cum pacto de non alienanda. n. 40. Schneid. p. 5. n. 8. §. seq.* In aula Electorali Saxonica sufficit, si quis sub priori juramento fidelitatem stipulatâ manu, etiam respectu ejus feudi, quod de novo acquisivit, promittat, teste *Hartm. Pistor. lib. 2. q. 47. n. 13.*

XLIV.

Tandem & omnes vasalli, sive universali, sive singulari titulo, feudum acquisierint, jurare tenentur *Sebrad. d. p. 6. c. 1. n. 5.*

XLV.

Nihil quoq[ue] refert, magnum an parvum, Francum an Non-francum sit feudum, sive etiam servitia, sive annuus exinde præstetur census, c. 1. §. *si quis de manso. tit. 4. F. 1. c. un. §. est §. alia: qu. su. prim. cau. ben. am. 24. c. un. qual. jur. deb. 5. cum 2. seqq. F. 2. c. 1. §. similiter. vers. præterea. d. proh. feud. al. per. Frid. 55. eod. Schonert. d. disp. 5. §. 171. Joan. Zabel. exerc. feud. 7. §. 2. lit. A. nisi pacto remissum fuerit juramentum 3. in fin. F. 2. per. qu. fiat in v. Vult. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 39.* qui hanc sententiam in puncto juris veriore[m] arbitratur, licet contrarium, quoad feudum modicum, teste eodem, usu observetur.

XLVI.

Quod si verò prædicti vasalli juramentum hujusmodi personaliter per semetipsos præstare vel nolint, vel impediuntur, per procuratorem, speciale mandatum ad

hoc habentem, & quidem tale, in quo verbis exprima-
tur nomen Domini, jurare poterunt *d. c. 1. §. sed utrum*
& ibi ff. per qu. fiat inv. 3. F. 2. junct. clem. un. vers. dictus
namq. Henricus. X. d. jurej. c. optatum. 4. in fin. dist. 100.
arg. l. 14. §. fin. ff. d. const. pecun. l. qui bona fide. 13. §. si a-
lien. 13. ff. d. damn. inf. l. si quis mihi. 25. §. sed utrum. 5. ff.
d. acquir. hered. Quod si tamen Dominus iustas habeat
causas, cur vasallum presentem esse velit, tum vasallus
comparere, & in propria persona jurare tenetur *H. Pi-*
ffor. q. 47. n. 59. Vult. c. 7. n. 32. Matth. Stepb. d. jurisd.
lib. 2. p. 1. c. 7. n. 232. Niel. disp. 7. h. 2. lit. C. nisi vasallus justo
impedimento, wegen rechtmässiger Ehehafften / (quæ
qualia sint jure Sax: ut à contumacia excusent, probat
Coler. d. process. exec. p. 1. c. 2. n. 21.) impeditus venire
nequeat; Tum enim etiam invito Domino procura-
to rem admittendum, aut negotium istud, donec im-
pedimentum remotum sit, sine periculo vasalli, & absq;
feudi jactura, differendum, æquitas suadet Rosenh. c.
6. concl. 37. n. 3.

XLVII.

Cæterum præstatum hoc fidelitatis Clientelaris jura-
mentum soli feudi Domino. *c. 1. §. ult. per qu. fiat inv.*
3. c. un. qual. jur. deb. 5. c. 1. d. capp. Corr. 40. F. 2. in tan-
tum, ut ne quidem filio Domini, vivo adhuc ipso Do-
mino, fidelitatis juramentum præstari debeat Mozz.
d. feud. subst. n. 14. Scbrad. d. feud. p. 6. c. 4. n. 17. Jac. d. S.
G. d. verb. qui quid. inv. n. 13. Bocer. d. inv. feud. d. c. 4. n.
32. nisi dominus jus suum directum filio suo concedat, &
vasallum à juramento sibi præstito absolvat Vult. d. c. 7.
lib. 1. d. feud. num. 90.

XLIX.

Non tamen Domino excōmunicato *c. 1. in princ. h. fin.*

C 2 1000 1000 1000 lex.

Lex. 28. F. 2. c. pen. d. sentent. excommun. Schneid. d. p. 5. n. 73. Zas. p. 7. n. 40. Jac. d. S. G. d. verb. qui quidem inv. n. 50. Schenck. ad d. c. un. in pr. n. 21. hic fin. lex. 28. F. 2. Gotthofr. Ant. disp. feud. 7. 9. 8. lit. C. nec haretico juratur c. excommunicamus. 13. S. si verò dominus. c. fin. X. d. haretic. Schöner. d. disp. 5. lib. 1. 8. 181. Schrad. p. 6. c. 5. n. 16.

XLIX.

Sed & per procuratorem Domini hoc fidelitatis juramentum recipi potest, *c. un. per qu. fiat inv. 3. F. 2. c. ca. te. 22. X. d. jurej. Schrad. d. p. 6. c. 4. n. 36.* Quemadmodum & hodie juramentum hoc vassalli majores, vulgò die *Schrift- und Cansley sassen* coram principum cancellario & ordinarijs consiliarijs: Minores verò vassalli & valvasini, die *Ambtsassen* coram officialibus districtuum aut parochiarum, quos nos *Schösseros* vocamus, præstare solent.

L.

At mortuo jam Domino, hæredibus & successoribus ejusdem fidelitas veniet præstanda *c. 1. in princ. quo temp. mil. inv. per. deb. 22. F. 1. c. un. in pr. qu. su. prim. cau. ben. am. 24. c. un. in pr. d. capp. Corr. 40. F. 2. ubi FF. comm. etiam si vassallus Domino defuncto, ejusq; successoribus fidelitatem promiserit Bocer. d. invest. feud. c. 4. num. 27. & seqq.*

LI.

Si itaq; dominium directum, aut feudum dominans, ad unum aliquem hæredum, vel ex divisione, vel ex vigore cujusdam privilegij, consuetudinis, aut alia quavis ratione pervenerit, soli ei jurandum esse patet *arg. S. omnes. in fin. si. d. feud. def. con. sic. 26. F. 2. H. Piff. lib. 2. q. 47. num. 29. Schenck. ad d. S. omnes. n. 10. Bocer. d. inv. feud. c. 4. num. 42. Rosenth. c. 6. concl. 38. num. 3. & 6. Schrad. d. p. 6. c. 1. n. 13. Schneid. p. 5. n. 15. & seq. arg. 1. §. 1. ff. d. a sign. libert. 52. Quod.*

L II.

Quod si verò omnes rem feudalem indivisam possideant, an omnibus atq; singulis jurari debeat, intricata certe & nodosa est quaestio? Nos uni omnium nomine clientelare iuramentum praestandum esse, cum *H. Pist. d. q. 47. n. 24. & seqq. Vult. d. lib. 1. d. feud. c. 7. n. 94. vers. has opiniones. Boccr. d. c. 4. nu. 45. asserimus a. g. c. firmiter. §. praeterea ducatus. d. prob. feud. al. per Frid. 55. F. 2. l. cui fundus. 56. in fin. ff. d. cond. & dem. praesertim cum hanc sententiam, tanquam communem in praxi servari testetur Jac. d. S. Georg. verb. qui quidem investiti. n. 28. verb. placet etiam. & se observari vidisse scribit Jul. Clar. §. feudum. q. 49. n. 12. quemadmodum & de usu & observantia Germaniae attestatur Zas. p. 7 n. 11. Rosentb. c. 6. concl. 38. n. 11. & in not. sub lit. G. Gothofr. Ant. disp. 8. d. 2. lit. A.*

L III.

Sed à quonam ille eligendus? Nos eligendi potestatem domini heredibus tribuimus *arg. l. stipulatio. 21. §. idem ait. 6. ff. d. nov. oper. nunc. id quod cum jure Sax. inc. 29. Lehnd. concordat. ibi. Ob sie sich darumb selbst nicht vereinigen / von weme sie ihr Gut empfangen wollen Clar. d. q. 49. n. 11. H. Pist. d. loc. n. 26. Vult. d. loc. nu. 95. Boccr. n. 45. Quid? si Domini coheredes in uno eligendo consentire vel nolint, aut non possint? Electio penes vasallum erit, ut aut digniorem, si adsit, aut eo deficiente, seniorem eligat *arg. l. 3. §. 4. ff. ad SC. Silan. l. ult. ff. d. fid. instrum. l. cum pater. 77. §. pater. 21. ff. d. leg. 2. H. Pist. d. loc. n. 26. & 27. Sed & Dominus superior, vasallo electionem repudiante, controversiam hanc dirimat *arg. §. 1. vers. sin autem ipsi tutores. Inst. d. Satisd. tur. l. si plures. 3. §. si non. 7. vers. praetor igitur. ff. d. adm. & peric.***

peric. tut. Idq; juri Sax. quoq; convenit, Das muß der oberster Herr erstlich endtscheiden / an welchen unter ihnen er sie weisen wolte / d. art. 29. Lehn R.

LIV.

Jurat autem vasallus fidelitatem contra omnem hominem, ut Feudista loquitur, in c. 1. d. nov. form. fid. 7. F. 2. adèd ut & contra fratrem, quatenus pietas & honestas inde non lædatur, jurare teneatur. S. contra omnes. b. fin. lex. 28. F. 2. Andr. Kohl. p. 3. d. servit. feud. n. 29. Bocer. tract. d. jur. & commod. sen. lib. 1. c. 4. n. 92. & seqq. arg. l. humanitatis. 23. C. d. excus. tut. & cur. Non tamen contra seipsum, cum quia ordinata charitas incipit à se ipsa arg. l. preses. 6. C. d. serv. & 29. tum etiam, quia in generali conventionè excipitur persona loquentis l. 30. in fin. ff. locat. Dd. in l. 29. S. fin. ff. d. pign. & hypoth. & l. 18. C. d. solut. Vult. p. 11. n. 41. Zas. p. 7. n. 34. Schneid. d. p. 5. n. 87. Vult. d. lib. 1. c. 10. n. 28. Bocer. d. tr. d. jur. & com. sen. lib. 1. c. 4. n. 52. & seqq.

LV.

An vero contra uxorem suam, ex dubiis quoque quæstio est? Hic pro uxore, cum uxor & maritus per connubium efficiantur una caro Genes. 2. Matth. 19. & d. c. Martinus d. cognat. spiris. pugnandum arbitramur arg. S. 1. Inst. d. patr. pot. l. 1. ff. d. rit. nupt. l. 22. S. fin. C. d. furt. l. 8. S. vir quoq;. C. d. repud. c. quanto. 18. ext. d. jurej. Rosentb. c. 8. concl. 14. n. ult. & c. 10. concl. 2. n. 2. ibidemq; Dd. alleg. Sonsb. p. 12. n. 60. Zas. p. 10. n. 57. Vult. lib. 1. c. 11. n. 24. Schrad. p. 9. c. 7. n. 176. Bocer. d. c. 4. n. 102. & seq.

LVI.

Sed hoc loco celebris illa, verum dubia admodum, satisq; scrupulosa nobis sese offert quæstio: An etiam vasallus contra patrem suum fidelitatem jurare tene-

teneatur? Cujacii emendationem non admittentes,
textumq; 28. F. 2. cum grano salis accipientes, adferimus, eatenus vasallum domino contra patrem suum obligari, quatenus pietas & honestas non lædatur, puta si pater ad patriam delendam venerit, vel religionem oppugnaverit *arg. l. minime. 35. ff. d. relig. & sumpt. fun. c. quinta vallis. ext. d. jurej. Schenck. ad d. S. contra omnes h. fin. lex. 28. F. 2. Sonsb. p. 11. n. 36 & seqq. & p. 12. n. 7. Zaf. p. 7. n. 30. & seqq. Wesenb. d. feud. c. 9. n. 11. Rosentb. d. c. 8. concl. 14. nu. 6. Schrad. p. 6. c. 5. n. 12. & seq. Bocer. d. jur. & com. sen. lib. 1. c. 4. n. 67. & seqq. & d. inv. feud. c. 4. n. 36. & seqq. Fac. l. 7. §. 16. ff. d. pact. l. 5. C. d. Li. l. 112. §. fin. ff. d. leg. 1.*

LVII.

Ante omnia verò excipitur Imp. vel Rex Rom. sive superior, ut & patria propria patriæq; parens, & magistratus loci aut domicilii, vasalli ordinarius, cujus nempe subditus est, si non expressè, certè tamen tacitè *c. 1. d. nov. form. fid. 7. c. 1. §. fin. d. prob. feud. alien. per Frid. 55. F. 2. c. 1. §. fin. 25. eod. d. l. minime. ff. d. relig. & sumpt. fun. l. veluti. ff. d. F. & 7. l. 19. §. 7. ff. d. capt. & postlim. revers. Fac. d. S. G. verb. & promiserunt. n. 13. Sonsb. p. 12. n. 6. Laur. Sylv. d. feud. recogn. q. 109. n. 17. Vult. d. lib. 1. c. 10. n. 31. Schrad. d. feud. p. 6. c. 5. n. 6. Schneid. p. 5. n. 82.*

LVIII.

Sic & antiquior Dominus excipitur, teste Feudista *§. contra omnes. 28. F. 2. Jac. d. S. G. d. loc. Hari. Pist. d. q. 47. n. 35. Zaf. p. 7. n. 22. Schrad. d. loc. nu. 7. Rittersb. in P. F. lib. 2. q. 24. c. 1. Kohl. p. 3. n. 38. in tantum, ut vasallus neq; per se, neq; per substitutum posteriorem dominum, adversus antiquiorem, jure juvare possit *d. §. ult. 28. F. 2. Rosentb. d. c. 8. concl. 16. n. 5. & seq.**

19. Circa

Circa hoc difficilis & ardua suboritur quaestio, utri ex duob. de principatu, aut territoriis, vel directo feudi dominio, contendentibus, vassallus fidelitatem facere debeat? Quanquam in dubio pro possessore praesumatur *Gl. in c. nulli dubium. q. 5. & in pari causa potior habeatur l. 128. ff. d. R. J. §. 4. vers. commodum. Inst. d. interd. Schonher. lib. 1. disp. feud. §. 6. 179.* adeoque hoc intuitu possidenti fidelitas videatur praestanda: at tamen rebus ita stantibus, neutri horum eam praestandam, quin potius donec super principali negotio cognitum, & uni dominium adjudicatum fuerit, cum certa protestatione, & salvo, cujusque jure, differendam, tutius, melius & consultius judicamus cum *8 m. b. d. feud. p. 11. n. 22. vers. fallit quinto. Zas. d. feud. p. 7. n. 7.* ubi & se istum casum in terminis habuisse subiungit *arg. c. si vero. d. jur. patroni. l. ordinata. 24. §. sed si quas. 3. ff. d. liber. caus.* Et vel maxime, cum juramentis temere tanquam tesseris ludi non debeat *arg. c. est Christus. ext. d. jurejur.*

Formam Fidelitatis praestanda quod attinet, ante omnia videndum, quidnam circa eam inter dominum & vassallum conventum fuerit, cui etiam, nisi pietatem laedat, aut bonis moribus, sive juris prohibitioni repugnet, omnino standum *l. juris gentium. 7. §. ait prator. ff. d. pact. l. filius qui. 15. ff. d. condit. insti. l. pacta. 6. C. d. pact. l. semper. 34. ff. d. R. J.*

Quod si inter eos nihil conventum, tum an suo, an vero alieno nomine quis juret, videndum. Neque enim juramenti procuratorii forma est una & eadem:
Etenim

Etenim syndicus, aut administratores civitatum & universitatum, siquidem ipsi feuda administrant, non tantum in propriam suam, sed unâ etiam in singulorum de universitate animam jurare tenentur *arg. c. in perita Etandis, 3. circ. sen. d. juram. calum.* Singularum etiam personarum procuratores, non in propriam, sed sui principalis, ejusdemq; vasalli duntaxat animam jurare solent *Clem. un. vers. dictus namq; Henricus. ext. d. jurei. Gl. inc. tibi Dominus, 33. verb. jurare facio dist. 63;* ubi hujus juramenti formula traditur; Et refert *Schneid. p. 5. c. 1. n. 89. seqq.* hisce verbis: Ich N. N. als gevollmächtigter Gewalteräger des N. N. schwere vnd gelobe / in N. N. Gewissen vnd Seete / Gott dem Allmächtigen / vnd dem N. N. von den Schloßern vnd Stadt N. vnd N. vnd ihren Zugehörungen / als welche von N. N. zu Lehnrühren / getrew / gehorsamb / vnd gewertig zu seyn / zu thun vnd zu dienen / als solches Lehnrecht vnd Gewonheit ist / vnd einem getrewen Lehmann zusiehet / als mir Gott helffe vnd sein Götliches Wort.

L XII.

Alias forma est vel jurata, vel non jurata sive simplicis fidelitatis. Et hæc iterum est vel generalis vel specialis. Generalis in eo consistit, ut quis Domino suo fidelis sit, sicut debet esse vasallus *c. un. qual. jur. deb. vas. §. F. 2. c. un. d. nov. form. fidei. 7. F. cod.* Specialis est, in qua ea, quæ in præcedenti formâ generalibus verbis continentur, in specie ad certa referuntur capita, nempe ad incolumem, ad tutum, ad honestum, ad facile, & ad possibile *c. un. d. form. fidei §. F. 2. quæ capita à Dd. satis explicantur Schrad. tract. feud. p. 6. c. 6. per tot; Vult. d. feud. lib. 1. c. 7. n. 40. §. c. 10. n. 2.*

L XIII.

Illius, jurata scilicet fidelitatis, forma si nihil est vel

D

gene-

generalis, vel specialis. Generalem dicimus, quā in ge-
nere, tactis SS. Evangelijs domino vasallus jurat, quod
illi fidelis esse velit, sicut vasallus erga dominum suum
esse debet *d.c.un. qual. jur. deb.* generaliter tamen praesi-
to fidelitatis juramento, omnia ea, quae in veteri & no-
va fidelitatis formā scripta sunt, censentur expressa,
& jurans ad ea se obligasse censetur *Obrecht disp. feud. 9.*
tb. 140.

LXIV.

Specialis est vel *juris communis feudorum*; quo triplex
reperitur juramenti fidelitatis forma, una in *c.un. qual.*
jur. deb. vas. s. 5. §. reliqua due in 2. seqq. tit. d. form. fid. §. d.
nov. form. fid. 6. §. 7. F. 2. quibus formis vasallus tactis SS.
Evangelijs, ea se servaturum jurat, quae in specie hisce
formis comprehenduntur. Atq; haec est solennis jura-
menti Clientelaris forma, olim usitata, & à compilato-
ribus in libris nostris Feudorum proposita: *Vel consue-*
tudinis, quae pro stylo cujusq; curiae domini, vel regio-
nis aut loci concipi solet, & praefata est *juris feudarij*
comm: formulae, si diversa sit ab ea, *Schenck. ad d.c. un.*
d. nov. form. fid. n. 6. Intriglot. q. feud. 56. n. 187. §. 287.
Hodie vernacula, teste *Schneid. d. p. 5. r. 1. n. 79. Bocer. d.*
inv. c. 4. n. 20. hisce circiter verbis jurari solet, *Ich schw-*
re dem N. N. seiner Gn. vnd deroselben leibs lehns Erben
auch dero Fürstenthumb vnd Länden/oder Graff vñ Herr-
schaftten / frommen / Ehr vnd Nutz zu fördern / schaden zu
wenden / vnd warnen / nach meinem höchsten vermögen / vñ
sonderlich wo ich erführe / das ihrer Gn. etwas an Leib / Ehr /
würden vnd stande / vñd zu negegen ihrer Herrschaftten
Länden vnd Leuten zu abbrechung / von jemand wolte surge-
nommen werden / dasselbe seiner Gn. zu offenbahren / vñd
mit höchsten fleiß zu verhüten / auch sonst getrew / gehorsamb
vñd gewertig zu sein / zu dienen / vñd alles ander zu thun / hal-
ten vñd

ben vnd lassen / was einen frommen / getrewen Lehman / ge-
gen seinen Lehn Herrn nach gewonheit vnd Rechtswegen
zuthun gebühret: als mir Gott helffe / vnd sein Göttliches
Wort.

LXV.

Ubi notandum, quod fidelitas, formâ antiquitûs re-
ceptâ, præstanda sit, nec mutata in vasallum jurare tene-
atur *Borch. c. 7. n. 39. Intrig. q. 56. n. 188. Vult. d. lib. 1. c. 7. n. 40. vers. debet autem juram: aded ut vi & metu, aut per impressionem extortum præsumatur juramentum, si contra formam antiquitûs receptam & usitatam, sit præstitum, Schrad. d. p. 6. c. 4. n. 43. Vult. d. c. 7. n. 40. vers. hinc vulgò.* Quapropter juramentum vi & metu præsti-
tum, iuri non est obligatorium in alijs, ita nec juranti nocuum esse potest. *CL. Dn. Knich. d. sub. c. 5. reg. terr. jur. c. 3. n. 256.*

LXVI.

Deniq; si vasallus ea, quæ fidelitatis juramento pro-
misit, dolosè neglexerit, in pœnam incidet, quæ regu-
lariter est privatio feudi *c. un. qu. fuit prim. caus. ben. am. 24. F. 2.* Quâ de re alibi actum.

LXVII.

Ubi hanc subijcens placet quæstionem: An vasallus iusto & legitimo tempore fidelitatem non offerens, feudo ipso jure, sine ullâ aliâ domini declaratione; an verò non nisi voluntate Domini, & sententiâ demum, iudicis declaratoriâ præambulâ, privetur? Posterius affirmandum censemus *arg. c. un. d. feud. in. culp. non amitt. 21. c. 1. §. sancimus quò temp. mil. in vest. pet. deb. 22. F. 2. c. imperialem: §. præter ead. d. prob. feud. al. per. Frid. 55. F. 2.*

LXVIII.

Ubi notandum, si vasallus, à Domino propter feloniam

commissam conveniatur; quod præter alias excusationis causas, de quibus antè actum, ei quoque competat exceptio remissionis, quod scilicet Dominum sibi feloniam & culpam hanc pœnamq; inde promanantem, vel expressè, vel tacitè, remisisse prætendat, & probet, sicq; ab actione amissi feudi dominum excludat. Quæ de re pluribus *Herm. Vulscj. d. lib. 1. d. feud. c. 11. n. 11. & seqq. & alij.* Et tantum pro ratione instituti nostri.

COROLLARIA.

I.

Uter ex duobus Regis filiis præferatur in regno, isne, qui ante adeptum à patre regnum susceptus, an qui postea natus est? Nos in illustri hac, eaq; nodosa atque intricata quaestione, urgentibus legum text. adducti, primogenito primas damus, cum *CL. JC. Dn. Val. Guilielm. Forster. præcept. meo æternum honorando. part. 1. tract. Iustin. disp. 2. §. 7. per l. senatoris. 5. ff. d. senat. l. 2. §. in filiis. 2. ff. d. decur. l. moris. 9. §. sed utrum. 14. ff. d. pœn. l. senator. 11. C. d. dignit. Forster. d. success. ab intest. lib. 4. c. ult. n. 36. & seqq. Matth. Steph. d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 2. n. 38. Hotom. illust. quest. 2.*

II.

An Dominus molendini subditos suos cogere possit, ut eo molendino, & non alio utantur? Nobis tam juri, quàm rationibus, tum etiam æquitati convenientior videtur Negantium opinio: quia molendino uti, quæ à natura est privilegiatum, actusq; voluntarius & meræ facultatis, atq; emptio-venditio, aliq; contractus. Jam vero ea, quæ sunt liberæ voluntatis, prohibitionibus non possunt astringi. *Scabin. Lips. lib. 1. quest. resolut. 9. 125.*

q. 115. n. 4. neq; non utendo, amittuntur l. 2. ff. d. via
publ. Geil. lib. 2. obs. 18. n. 4. Hænon. disp. Inst. 6. §. 14. rat.
2. §. disp. w. 11. §. 8. vid. Borch. d. regal. n. 33. §. seqq. Rauch-
bar. lib. 2. qq. jur. civ. §. Sax. q. 27. n. 36. §. lib. 1. q. 27. ubi
n. 1. inquit: Illud quidem omni dubitatione caret, sub-
ditos, ut mandatis istiusmodi pareant, & morem ge-
rant, nisi prohibitioni olim factæ, per 30. annorum spa-
cium acquieverint, jure compelli & cogi non posse,
ibiq; Dd. ad cumulum allegat. Quæ prohibitio cum in
facto consistat, non præsumitur Rauchb. d. lib. 2. q. 27.
n. 37. Wesenb. cons. 67. n. 19. p. 2. vid. consultat. consil. Sax.
part. 5. cas. 6. ubi habetur: Die weit Mühlen eben so wol
eine natürliche Freyheit an sich hat, vnd actus mære facultatis
ist/ als kauffen vnd verkauffen / so halten die Recht für
unbilllich/ daß die Obrigkeit die Untertanen zwinget / auff
ihren Mühlen zu mahlen/ Dann daraus ensiehet den Un-
tertanen allerley Vnrat / endweder sie müssen andere
Mühlen, die ihnen besser vnd näher gelegen/ darzu auch bes-
ser kan gefahren werden / dann zu des Herrn Mühlen / ver-
lassen / oder sie müssen sich durch der Herrschafft Müller
befehlen lassen/ vnd haben solches / wie in andern Mühlen/
nicht zu endern / oder wann sie mit hauffen ihr Korn darin
haben, können sie / wann es ihnen noch ist / nicht gefertiget
werden/ vnd hierauff haben wir bißhero gesprochen &c. cõ-
sultat. Scabin. Lips. in quæst. resol. lib. 1. q. 58. §. q. 124. Item
consultat. consil. Sax. part. 5. q. 5. Schneid. in epit. feud.
part. 2. n. 53. Jacob. d. S. Georg. verb. §. cum
molendinis. num. 4.

Sit sanctæ TRIADI Gloria, Laus & Honor.

D. 3.

Ad

Ad Gotfridum Erhardi J. U. Studiosum
eximium, amicum.

A domino quisquis fundos in feuda recepit;
Sed viet huic totus; atq; fidelis erit.
Exigis id, Gotfride, tuis thesibus bene comitis:
Exigis, à Vasso quodq; Nec immeritò
Tu quoq; qui Themidos Vassus, Musisq; ministras
Fidus es & brevibus: digna brabeja dabunt.

Valentinus Guil. Forster. J. U. D.
& Profess. Publ.

In Themidos castris cur sudas? Gloria calcar
Virtutis: Virtus gloria summa manet.

M. Christophorus Kircherus
Augustanus.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

Ad

Politiōris Literatūræ delitijs Expolitissimum Juvenem
Dn. Gottfridum Erhardi Amicum & commensa-
lem oculissimum.

Gloria nulla venit terra qui obscurus adhaeret,
Altius ergò jurat exeruisse caput.
Nam veluti Phæbus cælo inter sidera puro
Eminet, & lustras lumine cuncta suo;
Sic quoq; qui laudem docti à sibi comparat arte
Vera præ reliquis is bonitate nitet.

Ergo

*Ergo via hac pergas. Doctrinae instantia Mater
Amplificans Genij semina prima boni est.
Hacce via pergas, qua recta pergis Honoris
Ad culmen. Jam jam Doctus honore clues.*

M. Joh. Albertus Steinmüller Augustanus
S S. Theol. Studiosus.

*Juris peritia Morum pia elegantia egregio Juvens
Dn. Gottbredo Erhardo, amico meo
singulari.*

Quod imperi sit fulcimentum & fascium
Perenne vinculum: potestati suas
Quid addat vires, quid suum securibus
Acumen? non diu ambigo: Illud est fides
Firmata, quam demente mente qui furit
Occisam, is Orbis ipsius, suiq; avert
Ruinam, Hac una pollet efferatius
Domare cor percalleret æstuosius,
Candente bile, litiumq; incendijs
Sopire pectus; illigare nexibus
Amoris nos ad invicem vel Gordijs.
Quam cum nox fraudium, licentiaq; vis
Nimis quam pervicax lussisset sapius,
Extemplò Mulciber tot urbes inclytas
Depavit: amifere lumen purpuræ
Augustum: Martij furoris pertinax
Cruelitas stagnavit atro sanguinis,
Honorem fosculorum lætum, flumine:
Immani strage & ossium ingenti aggere
Exalbuisset splendor viroris herbei
Quid: momine unico pars Mundi mascula

Ignos

Ignobili ore turpe prefferant solum.
Nec ipsi prævalent. Avertentes Dij
Averruncare, pervertare nec Solon
Durus, Lycurgus nec tenax Rhamnusia
Nec virginis cavere inexpugnabilis
Rigor, minus quò Pyrrha ætas nos subruat
Tremenda: ubi non præjuratio extimet
Culpari: ubi non alma nutrit faustitas
Ceresq; rus: ubi non, marmor Nerei
Pacatum, ulli integrum est, navi decurrere
Illæsa: ubi stupro incestare est omnia,
Nec dispudet prolis vel dissimilima
Puerperas. *tantum est fidem non frangere!*
Homo hinc diei festi Erhardus est mei
Pars magna pectoris: qui hoc unicum studet
Fideli dictisve aras actisve, ne impiet.
Fideli cui nil honore pensus nihil
Est illibato antiquius: fideli cui
Labor pernox secretiora evolere.
Ne aberret, ne implicetur forsan perfidis
Anfractibus: Quò discat, quæ, quando, quibus
Fidendum. *Gothofride factum est optime!*
Fides tibi tuusq; pollicebitur
Opumq; gloriaq; perpetem fidem!

f. l. m^g
M. Johan. Eberken
Vlmensis Suevus.

*I*psæ fides, de Fide & Fidelitate disputas,
Dignus Hercules cui usq; & usq; servetur fides.

Et Mei & Dices edecumato capiti Gothofre-
do ita gratulatum itum

Christophoro Burckarto Thurnavio Francone.

F I N I S.

Wittenberg. Diss., 1613/23

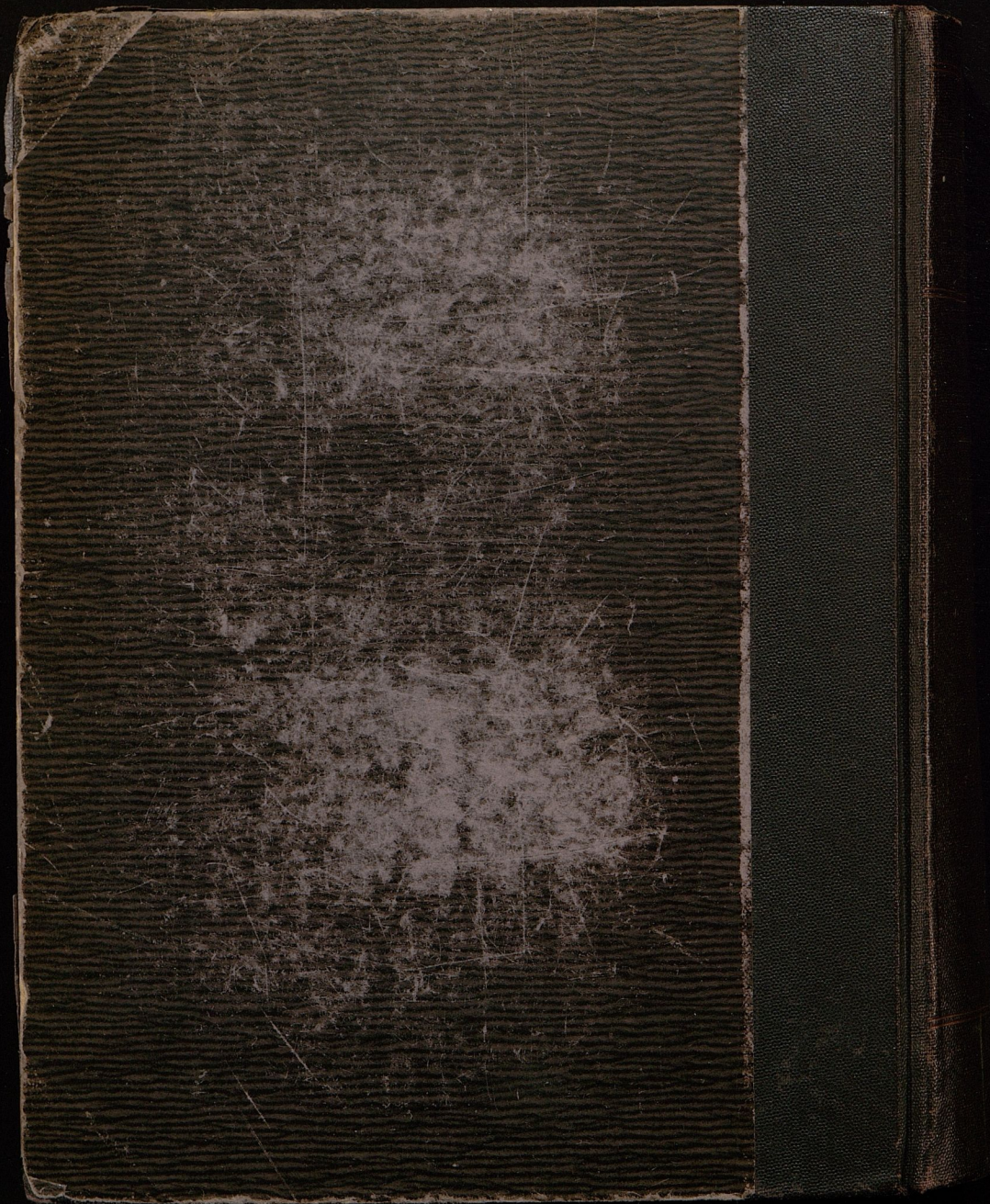
V. 17

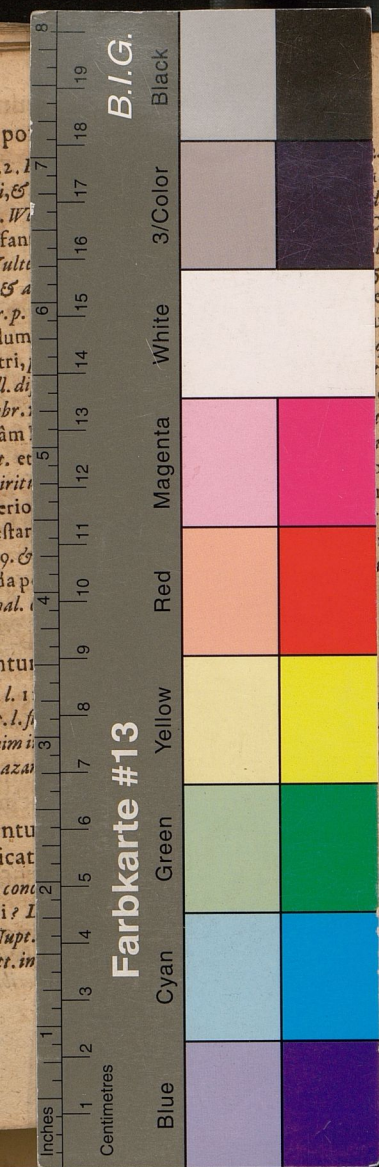
ULB Halle

3

002 673 304

Disputatio Feudalis, 1620

De
**TRIPLICI DOME-
STICITATIS, SUBIECTI-**

**ONIS, ET VASALLAGH FIDELI-
TATE, EJUSDEMQUE JURAMENTO,**

*Quam,
Sub felici*

ALMÆ TRIADOS

auspicio,

Magnifici atq; nobilissimi JCorum Collegii, in per-
illustri Wittebergenf. Academiâ, consensu
accedente,

P R Æ S I D E

Viro Clarissimo atque Consultissimo

Dn. GOTTFRIDO Reuter Bitterf.

Sax. U. J. D. Juridicæ ibidem Facultatis Assessore,

Affine & Fautore suo atatem honorando.

Publicè pro ingenij viribus

rebuur

GOTTFRIDUS ERHARDI

Cosvvigâ-Anhaltinus.

Ad diem 1. Septembr. hor. post 6. matut. in Auroaer. o JCorum.

WITTEBERGÆ,

Typis vidue JOHANNIS MATTHÆI,

Anno M. DC. XX.